

KOPERNIK W OLSZTYNIE

Czasami warto zadać sobie pytanie, czy największe osiągnięcia człowieka mają związek z tym, gdzie na co dzień przebywa. My w Olsztynie wierzymy, że tak właśnie jest. Klimat miejsca jest źródłem inspiracji, skłania umysł do podejmowania wielkich wyzwań, daje moc wytyczania nowych ścieżek... Pięć wieków temu do naszego miasta przybył Mikołaj Kopernik. Niedługo później w komnacie olsztyńskiego zamku zaczął spisywać wnioski, do jakich doszedł obserwując niebo. Resztę już znamy - „wstrzymał Słońce, ruszył Ziemię - polskie go wydało plemię”. Ty też daj się ponieść atmosferze Olsztyna!

FAKTY

- w 1516 r. Mikołaj Kopernik przybył do olsztyńskiego zamku obejmując na trzyletnią kadencję stanowisko kanonika-administratora dóbr kapituły warmińskiej (następnie przedłużona na lata 1520-1521)
- w 1517 r. na ścianie zamkowego krużganku wyrysował swoją słynną tablicę astronomiczną do wskazywania równonocny wiosennej i jesiennej i przy jej pomocy obserwował Słońce, a około 1520 r. zaczął spisywać dzieło życia - „O obrotach sfer niebieskich”, w którym zawarł heliocentryczną teorię wszechświata
- w 1519 r. spisał opracowany dwa lata wcześniej „Traktat o monetach” zawierający słynne „prawo Kopernika” mówiące, że zły pieniądz wypiera lepszy
- osadzał chłopów na opuszczonych ziemiach - w latach 1516-1519 i 1521 odbył wiele podróży po Warmii zasiedlając ponad 40 wsi
- w styczniu 1521 r. odparł krzyżacki atak na mury Olsztyna

DATY

- 2017 - 500. rocznica skonstruowania przez Kopernika tablicy astronomicznej w olsztyńskim zamku
- 2021 - 500. rocznica odparcia przez Kopernika krzyżackiego najazdu na miasto
- 2023 - 550. rocznica urodzin Kopernika

ATRAKCJE

Zamek kapituły warmińskiej

Miejsce zamieszkania Kopernika w Olsztynie, obecnie siedziba Muzeum Warmii i Mazur. Placówka ma m.in. stałą wystawę biograficzną poświęconą astronomowi, prezentowaną w jego dawnej komnacie. Najcenniejszym eksponatem z grupy „copernicana” jest jednak bez wątpienia jego słynna tablica astronomiczna.

Tablica astronomiczna Kopernika

Wyrysowana przez astronoma na ścianie zamkowego krużganku, służyła do obserwowania Słońca oraz wyznaczania równonocny wiosennej i jesiennej. To autentyczny unikat na skalę światową - jedyne istniejący do dziś przyrząd własnoręcznie wykonany przez wielkiego uczonego.

Olsztyńskie Planetarium i Obserwatorium Astronomiczne

Olsztyńskie Planetarium (Al. Piłsudskiego 38) to swoisty „pomnik” - obiekt wybudowano w hołdzie Kopernikowi i uroczyste otwarto 19 lutego 1973 r., w 500. rocznicę jego urodzin. To jeden z najbardziej rozpoznawalnych obiektów Olsztyna i druga co do wielkości tego typu instytucja w Polsce. W planetarium można m.in. oglądać zrekonstruowane instrumenty pomiarowe Kopernika (oryginalne się nie zachowały). W 2010 r. placówka pozyskała znaczące środki z Unii Europejskiej,

za które zakupiła nowoczesny cyfrowy sprzęt do projekcji full dome (na kopule), które są dziś jej największą atrakcją.

„Ławeczka Kopernika”

Popularną wśród olsztynian i turystów „Ławeczkę Kopernika” przy ul. Zamkowej odsłonięto w 2003 r. z okazji jubileuszu 650-lecia miasta. Rzeźba, przy której można usiąść, przedstawia postać astronoma spoglądającego w górę i zwróconego w stronę zamku.

Pomnik

W zamkowym parku stoi ponadstuletni pomnik Kopernika (uroczystość odsłonięcia odbyła się w listopadzie 1916 r.). Był to pierwszy pomnik w powojennym Olsztynie. Umieszczony na monumencie napis głosi: „Obrońcy grodu olsztyńskiego przed najeźdźcą krzyżackim. Wielkiemu Polakowi Mikołajowi Kopernikowi – wdzięczni rodacy”.

Cenne zbiory

W archiwum Archidiecezji Warmińskiej w Olsztynie znajdują się cenne zbiory dokumentujące olsztyński i warmiński etap biografii Kopernika (np. jedyne odnalezione po wojnie strony oryginału „Lokacji Łanów Opuszczonych”).

WAŻNE

Olsztyn leży na Szlaku Kopernikowskim skupiającym miejscowości związane z działalnością wielkiego astronoma. Zobacz: <https://szlakkopernikowski.pl/>

Kompendium wiedzy na temat olsztyńskiego i warmińskiego etapu biografii Mikołaja Kopernika znajdziesz na: www.warmia-kopernik.pl

www.visit.olsztyn.eu